

Sygn. akt VU 219/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku T. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.

o zwrot nienależnie pobranej emerytury

na skutek odwołania T. S.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.

z dnia 4 lutego 2013 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 219/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 lutego 2013 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.. zobowiązał T. S.do zwrotu nienależnie pobranej części uzupełniającej emerytury rolniczej za okres nieprzedawniony, tj. od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2012 roku w łącznej kwocie 12.163,38 złotych. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawczyni nie poinformowała KRUS o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń i mimo zajścia tych okoliczności pobierała w ww. okresie 50% części uzupełniającej emerytury.

Od powyższej decyzji złożyła odwołanie w dniu 12 lutego 2013 roku T. S.. Podniosła, że będący podstawą zaskarżonej decyzji przepis art. 28 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.) został uchylony z dniem 1 stycznia 2013 roku, a zatem nie powinien mieć zastosowania w sprawie. Ponadto wskazała, że decyzja zobowiązująca ją do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, zaś jej ciężka sytuacja materialna uniemożliwia zwrot świadczenia, które zostało przy tym zużyte na bieżące wydatki.

KRUS wносиła o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

T. S., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 2 kwietnia 2004 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury rolniczej. We wniosku podała, że jej mąż M. S. jest uprawniony do świadczenia przedemerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1 w aktach KRUS)

Decyzją z dnia 11 lutego 2004 roku KRUS przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury rolniczej. Przyznając wnioskodawczyni emeryturę KRUS zawiesił na podstawie art. 28 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej w 50% z powodu niezaprzerstania prowadzenia przez nią działalności rolniczej wraz z małżonkiem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty i nie spełnia warunków do uzyskania tych świadczeń.

(dowód: ww. decyzja k. 18 w aktach KRUS)

Integralną częścią powyższej decyzji było pouczenie, w którym wskazano, że wnioskodawczyni w celu ustalenia, czy nie zachodzą okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie wysokości emerytury rolniczej jest zobowiązana w ciągu 14 dni zawiadomić organ wypłacający świadczenie o uzyskaniu przez małżonka emerytury lub renty.

(dowód: pouczenie k. 18 odwrot w aktach KRUS)

Decyzja KRUS z dnia 11 lutego 2004 roku została doręczona wnioskodawczyni w dniu 20 lutego 2004 roku.

(dowód: odpowiedź na reklamację k. 19 w aktach KRUS)

Od 2004 roku wnioskodawczyni do chwili obecnej wnioskodawczyni prowadzi działalność rolniczą na należących do niej gruntach, tj. uprawia żyto i ziemniaki. W związku z prowadzeniem tej działalności wnioskodawczyni otrzymuje dopłaty unijne.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni k. 14 w aktach sprawy)

Mąż wnioskodawczyni, M. S. był od dnia 20 września 2007 roku uprawniony do emerytury w ZUS. O fakcie tym wnioskodawczyni, mimo stosownego pouczenia zawartego w decyzji z dnia 11 lutego 2004 roku, nie powiadomiła KRUS. Wnioskodawczyni nie zapoznawała się z treścią decyzji o przyznaniu emerytury rolniczej, ani z załączonymi do niej pouczeniami, albowiem jej to nie obchodziło.

(dowód: pismo ZUS k. 45 w aktach KRUS, zeznania wnioskodawczyni k. 14 w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią odpowiedniego stosowanego z mocy art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 50, poz. 291 z późn. zm.) – art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Ustęp 2 pkt 1 powołanego przepisu stanowi natomiast, że za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się: świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach – za okres dłuższy niż 3 lata (ustęp 4).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje w sposób bezsporny, iż wnioskodawczyni nie poinformowała KRUS, że jej mąż M. S. nabył od dnia 20 września 2007 roku prawo do emerytury w ZUS. Wnioskodawczyni była przy tym prawidłowo pouczona o okolicznościach, od których zależy wypłata emerytury rolniczej.

Stosowne pouczenie w tym zakresie zawarte było w decyzji z dnia 11 lutego 2004 roku, którą przyznano jej prawo do emerytury. W punkcie 6 pouczenia, stanowiącego integralną część decyzji, wskazano w sposób jednoznaczny, iż wnioskodawczyni w celu ustalenia, czy nie zachodzą okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie wysokości emerytury rolniczej jest zobowiązana w ciągu 14 dni zawiadomić organ wypłacający świadczenie o uzyskaniu przez małżonka emerytury lub renty.

W ocenie Sądu pouczenie to jest jednoznaczne, wyczerpujące i prawidłowe. Wnioskodawczyni, jak sama zeznała, nie zapoznała się z treścią decyzji z dnia 11 lutego 2004 roku, ani z zawartymi w niej pouczeniami, albowiem jej to nie obchodziło. W tym zakresie podnieść należy, iż nie zaznajomienie się z pouczeniem, czy też błędne zrozumienie prawidłowego pouczenia obciąża świadczeniobiorcę (por. Komentarz do art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] K. Antonów, M. Bartnicki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, Zakamycze, 2004r., LEX). Przy tym poza sporem pozostaje, iż pojęcie „o uzyskaniu przez małżonka prawa do emerytury lub renty” jest pojęciem jednoznacznym i nie powinno sprawiać żadnych trudności interpretacyjnych.

Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy należało zatem podzielić argumentację organu rentowego, iż pobrana przez wnioskodawczynię emerytura rolnicza była świadczeniem nienależnym i jako taka podlegała obowiązkowi zwrotu w trybie określonym w art. 138 ust. 1 w zw. z art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Bez wpływu na powyższe pozostaje podnoszona przez wnioskodawczynię okoliczność, iż przepis art. 28 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników został uchylony z dniem 1 stycznia 2013 roku. Wskazany przepis obowiązywał bowiem w dacie przyznania wnioskodawczyni prawa do emerytury rolniczej, a także w okresie za który KRUS zobowiązała skarżącą do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, tj. w okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Kwestie dotyczące możliwości zwrotu przez wnioskodawczyni kwot objętych zaskarżoną decyzją z uwagi na podnoszony w odwołaniu stan majątkowy, będą natomiast mogły zostać rozpoznane dopiero po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie w następstwie ewentualnego wniosku o odstąpienie od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Dodać należy, iż zasady współżycia społecznego nie mogą uzasadniać konstruowania innych zasad zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, niż wynikające z przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Tak jak świadczeniobiorca nie może żądać złagodzenia rygoryzmu prawa ubezpieczeń społecznych poprzez odwołanie się do zasad współżycia społecznego przewidzianych w art. 5 k.c. lub w art. 8 k.p., tak organ rentowy w oparciu te przepisy nie jest uprawniony do zaostrzenia rygorów tego prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 roku, I UK 174/09, LEX nr 585709).

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.